

Til forskere, fagmiljøer,
forskningsinstitusjoner og andre
forskningsaktører

Vår ref.: 2021/141

Deres ref.:

Dato: 01.11.2021

Høring *Forskningsetisk veileder for forskning på menneskelige levninger*

Nasjonalt utvalg for vurdering av forskning på menneskelige levninger (Skjelettutvalget) ønsker innspill til revidert versjon av [Forskningsetisk veileder for forskning på menneskelige levninger \(2013\)](#) (se høringsnotat).

Skjelettutvalget ble opprettet i 2008 som et faglig uavhengig organ under De nasjonale forskningsetiske komiteene (FEK). Utvalget er rådgivende og skal bidra til å fremme etisk god og ansvarlig forskning. Utvalget utarbeider og reviderer forskningsetiske veiledere og gir forskningsetiske råd om bl.a. forskningsprosjekter, forskningsrelatert undervisning, formidling, utstillinger, repatriering og håndtering av menneskelige levninger i forvaltningen.

Forskningsetisk veileder for forskning på menneskelige levninger er et dynamisk dokument, som skal revideres ved behov for å være oppdatert i henhold til de forskningsetiske utfordringer forskere, institusjoner og andre aktører møter. Veilederens formål er å bidra til etisk refleksjon og egenvurdering av relevante forskningsetiske problemstillinger. Veilederen ble først utgitt av Skjelettutvalget i 2013, under tittelen *Etiske retningslinjer for forskning på menneskelige levninger*. Ny utgave ble utgitt i november 2018, hvor endringen hovedsakelig bestod i endring av tittel til *Forskningsetisk veileder for forskning på menneskelige levninger*.

Dette forslaget er et resultat av en grundig revisjon. Revisjon av veilederen ble vedtatt i Skjelettutvalgets møte 3. desember 2020. En arbeidsgruppe bestående av utvalgsmedlemmer har jobbet frem suksessive utkast, som har vært løpende diskutert i utvalget siden januar 2021. I revisjonsarbeidet har utvalget lagt særlig vekt på struktur og rammeverk og hvordan momenter som forskningsetikkloven, åpen forskning, stordata og økt fokus på repatriering påvirker veilederen. De viktigste endringene i dette forslaget er omstrukturering av punktene i to deler: «Del A: Anerkjennelse, hensyn og kontekst» og «Del B: Analyser, resultater og repatriering», og innlemmelse av fire nye punkter (presisert under). Videre er det lagt til en innledning og et appendiks.

Veilederen henvender seg først og fremst til forskere og studenter som skal forske på menneskelige levninger, men er også relevant for fagpersoner som jobber med forskningsrelatert forvaltning, undervisning, konservering, formidling og arkeologiske utgravninger. Skjelettutvalget ønsker høringsinnspill fra institusjoner, fagmiljøer og enkeltforskere. Det er viktig at institusjonene sikrer en bred forankring i relevante fagmiljøer internt, slik at forskningsnære erfaringer kommer med.

Skjelettutvalget ønsker alle innspill velkomne. Vi ber om at innspill struktureres i tråd med disposisjonen i veilederen, gjerne med konkrete forslag til endringer. Det er særlig ønskelig med innspill til følgende nye momenter:

- Innledningen. Det er lagt til en innledning som skisserer formål og avgrensning for veilederen. Her har det vært vektlagt å presisere at hensikten med veilederen er å være et verktøy for forskere og fagmiljøer i etisk egenvurdering, og den skal ikke erstatte, tolke eller utfylle gjeldende lovgivning og reguleringer. Det har også vært viktig å si noe om hvilke normer og verdier forskningsetikken er forankret i, og om målgrupper for veilederen og ansvar for forskningsetikken.
- Struktur. Punktene i veilederen er omstrukturert i to deler: «Del A: Anerkjennelse, hensyn og kontekst» og «Del B: Analyser, resultater og repatriering».
- Nytt punkt om destruksjon og etterprøvnbarhet (pkt. 8)
- Nytt punkt om datahåndtering (pkt. 9)
- Nytt punkt om repatriering (pkt. 10)

- Nytt punkt om utstilling (pkt. 11)
- Appendiks som inneholder informasjon om De nasjonale forskningsetiske komiteene, Skjelettutvalget og lover og regler.
- Pkt. 9: «Betydningen av å forholde seg til gjeldende lover og regler og å innhente tillatelser» er tatt ut, og relevant informasjon om lovverk, regelverk og prosedyre er flyttet til appendikset. Hensikten er å tydeligere vektlegge forskningsetikk som grunnlag for etisk god forskning på menneskelige levninger.

Det er også ønskelig med forslag til eventuelle andre temaer som burde dekkes av veilederen.

Vi ber om at tittelfeltet i dokumentet starter med «Innspill til Skjelettutvalget fra NN» slik at det tydelig fremgår hvem høringen er fra. Merk gjerne dokumentet med saksnummer «2021/141».

Alle kan gi hørings svar. Hørings svar er offentlige etter offentleglova og vil bli publisert på våre nettsider.

Frist for å sende inn hørings svar er 1. februar 2022.

Hørings svar sendes til: info@forskningsetikk.no

Ved spørsmål, ta kontakt med sekretær for Skjelettutvalget, Lene Os Johannessen:

lene.os.johannessen@forskningsetikk.no.

Med vennlig hilsen

Nils Anfinset

Utvalgsleder

Lene Os Johannessen

Sekretær

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.